

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 200 (3362) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Bármely sikeres támadó hadjáratnál kedvezőbb lehetőségeket nyújtott a németek számára a Szovjet nyári offenzívája

Délolaszországban még mindig csak szűk keretek között mozognak a harcok — Légiriadó volt Londonban

Zürichből érkezett jelentés szerint — mint a Pesti írja — Calabriában Montgomery három főoszlopban halad csapataival. Az egyik csapat Palmín, Gioján és Rosanon át északnyugat felé, a középső főoszlop Aspremonte lejtőin, a déli oszlop pedig a Cap Spartivano felé halad. Montgomery arra számít, hogy a tengely Pizzo és Soverato között veszi fel a harcot, mert itt szűkül össze leg-erősebben a calabriai félsziget.

Berlin. (Bud. Tud.): A német lapok a calabriai harcokról megállapítják, hogy az angol-szovjet partraszállás után a negyedik napon a harcok még mindig szűk keretek között mozognak. Német megállapítás szerint Montgomery követelkei csak vonakodva követik a tengely utóvédeit. Itt csak kisebb összeütközések voltak. Berlinben erősödik az a vélemény, hogy az eddig partraszállott brit

csapatok még nem nagyon jelentősek és semmiesetre sem olyan erősek, hogy nagyobb hadműveletre lehessen számítani. Csak újabb partraszállás után nyerhetne nagyobb hadászati jelentőséget a calabriai harcok. Berlini megítélés

szerint még nem állapítható meg, vajjon a calabriai félsziget újabb hadászati gócponttá alakul-e ki, vagy pedig az angol-szovjet újabb partraszállásra készülnek Olaszország más részén, esetleg Olaszországon kívül?

A szovjet haderő tartalékai sem kimeríthetetlenek

Berlin. (Bud. Tud.): A német katonai magyarázatok hangsúlyozzák a keleti harcok küzdelmeinek védekező jellegét. Azt a kérdést fejtik meg, vajjon a védekező hadművelettel megnyerhető-e a háború? Igennel felelnek azzal a megokolással, hogy az orosz hadsereg nyári hadjárata a német hadvezetőségnek kedvezőbb lehetőségeket nyújtott, mint amilyeneket bármilyen sikeres támadó hadjárat nyújthatott volna. Beha-

talan fejtik a jelenlegi védekező harc előnyeit német szempontból, bár jobban, mint eddig kiemelik az oroszok számbeli fölényét. A német védekező hadászati kilátásairól szóló fejtegetések abban állapodnak meg, hogy az orosz tömegek lelki ellenállása a hallatlan veszteségekre való tekintettel, nem hátráltatja és a szovjet haderő tartalékai sem kimeríthetetlenek.

Újabb templomokat, kórházakat és műemlékeket pusztítottak el német és olasz földön az angolszász bombázók

Amszterdamból jelentik: (MTI) Mint az angol hírszolgálat jelenti, Londonban kedden hajnalban légiriadót rendeltek el.

Berlinből jelentik: (MTI) A szeptember 7-re virradó éjszaka brit repülő támadást hajtottak végre München ellen. A robbanó és gyújtóbombák sok lakóházat szétromboltak. Találatai ért három kórházat, több templomot, iskolát és az aggasztánok menedékházát. A légvédelem megakadályozta a támadókat abban, hogy a város összes pontjait erővel támadják. Így bombáikat részint kisebb helységekre dobták le.

Rómából jelentik: (MTI) A Messagero jelenti, hogy az olasz vadászok nem csak a déli harcokban teljesítenek hatalmas szolgálatot, hanem állandóan részt vesznek az olasz városok ellen intézett légitámadások elhárításában. Szeptember 6-án repülőerőket és nagyhatóságú angol vadászokat támadtak meg. Rendkívül súlyos harcok folytak Campania és Latium fölött. Az ellenséges repülőik igen magasán szálltak, hogy elkerülhessék a légvédelmi ágyúk tüzét. A harcokban az olasz vadászok két repülőerődet és egy kétfőtörős repülőgépet lőttek le. Ugyancsak valószínűleg lőttek még egy angol vadászgépet. Mint a jelentés mondja, 12

bombavetőt géppuskatűzzel árasztottak el.

Zürich. (Bud. Tud.) Montgomery a 8-ik hadsereg főhadiszállását Reggióba helyezte át, ahova állandóan újabb csapatok érkeznek.

Terracinából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Az ellenséges repülő szombaton Terracina ellen intézett támadása súlyos károkat okozott a város történelmi műemlékeiben és lakónegyedekben. Az 1074-ben épített és a XVIII. században restaurált Szent Caesár székesegyházat találata érte. A püspöki palota teljesen elpusztult. A bombák rombadöntötték a városi kórházat és igen sok lakóházat. Különösen a régi városnegyedben volt nagy pusztítás, melyet VI. Pius pápa építtetett annak idején. Súlyosan megrongálódott a Megváltó temploma is.

Politikai kishírek

A MTI jelenti: A magyar és a román kormány között létrejött megállapodás alapján szeptember 6-án Kolozsváron határállomáson hajtották végre a negyedik magyar-román politikai fogolycserét. A román bizottság 9 Romániában elítélt magyar politikai foglyot adott át a magyar bizottságnak, amely szintén 9 román politikai foglyot szol-

gáltatott ki. Ezuttal elsősorban a két állam haderőjébe tartozó személyeket csejelték ki.

Lisszabonból jelentik: (MTI) A washingtoni Evening Standard a legilletékesebb helyen úgy értesül, hogy Marshall tábornokot nevezik ki a Nagybritanniából közvetlenül az európai szárazföld ellen irányuló betörés szövetséges haderőinek főparancsnokává. Marshall jelenleg az Egyesült Államok vezérkarának főnöke.

Páris. (MTI): Evianban a francia néppárt egy tagját hétfőn orozva agyonlőtték. A tettesek elmenekültek.

Genf. (MTI): Mint Londonból jelentik, Anglia szentermelési helyzete igen komolyra fordult. A Daily Telegraph jelentése szerint a kormány elhatározta, hogy külön megbízottakat küld Észak-amerikába azzal a feladattal, hogy gépeket vásároljanak barnaszén kitermelése céljából.

Amsterdam. (MTI): A NTL jelenti: Mint az angol hírszolgálat közli Roosevelt kedden hajnalban Sidneybe érkezett.

Függőleges harcvonal a védtelen lakosság ellen

(P. A.) Egyik legutóbbi légitámadásra Svédországon és Svájcban keresztül szállottak az angol és amerikai repülőerők. Svédországon keresztül még számban is feltűnt a repülő sokasága; háromszáz volt, mikor neki indultak a vállalkozásnak. Visszafelé Németországhól jövet, már lényegesen apadt a számuk, de még mindig elegendő voltak ahhoz, hogy egy semleges ország légi jogát megsértsék. Svájcba a légiterroros kirándulásról, amit német és olasz földön végeztek, már sebesülten érkezett néhány négymotoros bombázó. Kényszerleszállást kellett végezniük, sőt egyikük bele is bukott Svájc legmagasabb távába. Az embereket kihalászták, s általában az egész kényszerleszállás társaságát Svájcban internálni kellett. Ez az internálás nemcsak joga, hanem kötelessége is a semleges államoknak azokkal a hadviselő felekkel szemben, akik a semleges országok légi területén átjárnak. A semlegesek le is lehetnek az ilyen átjárókat.

Az angol és amerikai ilyen átjárókat éfélé lelövés se Svédországon, se Svájcban nem érte. Egyébként érdekes, hogy a négyeszetű háború alatt a svéd vagy svájci területeken az átszállásokat csak az angolok és amerikaiak szokták meg, a másik hadviselő fél az ilyen semlegesség-sértő átrepülésektől tartózkodott.

Az újabb átrepülések kifejezetten abból a célból történtek, hogy az amerikai és angol repülő az ellenfél országai területén a védtelen lakosságot bombázzák. A quebeci értekezletéről kiadott és elmondott hivatalos és félhivatalos ismertetések nyíltan hangoztatták, hogy az úgynevezett légiterror alkalmazását rendszeres hadviselő módszernek tartják az ellenfelek (az európai népek) védtelen lakossága ellen. Addig is, míg a frontális támadást, a földszínen előhaladó háborúkat végbeviúnek, s ezzel építenék ki az Európa elleni második harcvonalat, — megépítik Európa városainak védtelen lakossága ellen a függőleges harcvonalat. Ennek a függőleges harcvonalnak adtak mozgást a legutóbbi svédországi és svájci átrepülésekkel is.

Bizonyára a két semleges állam megteszi a maga diplomáciai tiltakozását, hogy így az ő levegőjén keresztül a függőleges harcvonalakat ne tologassák. Hogy a diplomáciai felszólalásnak lesz-e eredménye, az más kérdés. Roosevelt elnök a mostani kanadai látogatása alkalmával arról adott fejtegetést, hogy ők milyen nagyon hatalmasak. Az igazságot abban akarta megéreztetni, hogy az ő roppant hatalmukkal szemben más népeknek (különösen a németeknek és japánoknak) nem szabad és nem erkölcsös ellenállást folytatniuk. Mivel mégis revoltáltak, hát ez már jogtalan és nepéket sértő erőszak, amitől meg kell szabadítani a világot. Ilyen értelmezés szerint az angolszász légiterror is igazságos dolog, aminek a semlegesek se állhatnak az útjába. Így akar közülni

Mozik műsora:

ABOLLO: Párfihűség.
EMÉLVAROSI: Ball (a boldogság szigete).
CASINO: Alfa Tau.
KORONA: A tilokzatos grófnő.

az az új nemzetközi jog, mely a levegő feletti uralmat is csak azok számára követeli, akik „nagyon hatalmasak” és gazdaságuk jogán lenézhetik a szegényebb népeket.

Érdekes változat, hogy amikor ilyen hangos igénnyel érlelődik a levegő új nemzetközi joga, éppen akkor Svájc egyik vezető lapja, a „Neue Zürcher Zeitung” cikket ír a légi terror népjogi korlátairól. Ebben a cikkben azt fejtegeti, hogy a védtelen lakosság bombázása ellen 1939 szeptember elején Roosevelt elnök kezdett diplomáciai akciót. Ő akarta rábírní a hadviselő feleket, hogy olyan kijelentést tegyenek, melyben a védtelen lakosság léghombázásától való tartózkodásra kötelezik magukat. A svájci lap szerint az amerikai elnöknek ezt a humánus felszólítását a hadviselő felek kormányai ugyan hozzájáruló kijelentésekkel fogadták, de a második világháború ezen a felzárkózott és hozzájáruló nyilatkozatokon túl tette magát. Ezért tehát nem jöhetett létre a védtelen lakosság bombázása ellen nemzetközi jogszabály.

A semleges svájci lap a légiterror elleni német „fehér könyv” című adatgyűjteményre is hivatkozik, de bizonyára a Roosevelt iránti tekintetből nem említi meg, hogy éppen ez adatgyűjtemény szerint a védtelen lakosság megkímélésére Németország tett még 1936-ban javaslatot. A német javaslat alapján a holland kormány nemzetközi meg egyezés iránt indított diplomáciai munkát, de ezt az angol kormány lefújta azzal, hogy előbb az Európa keletére vonatkozó biztonsági egyezményt kell megkötönni. A fehér könyv adatai azt is elmondják, hogy Roosevelt felszólítására először a német kormány válaszolt hozzájárulással, hogy a következő lengyel-német háborúban a németek ki is adták a védtelen lakosság bombázása elleni tilalmat. Az angol parlamentben pedig a külügyi államtitkár megállapította, hogy a német hadsereg a légi támadásokat csak katonai célok ellen irányította, a polgári lakosságot nem bombázta.

Tehát igenis kialakult valami kezdet, hogy a védtelen lakosság elleni légi bombázások tilalma nemzetközi jogszabály lehessen. Hogy mégse lehetett végleges és egyetemes kötelezettség belőle, annak az is akadálya volt, hogy angol felfogás szerint a gyarmati lakosság megrendszabályozására nekik a légi bombázás módját feladniuk nem lehet. Ez a felfogás győzött aztán abban a vonatkozásban, hogy nemcsak a gyarmati népek, de az európai népek megrendszabályozása végett is szükség van a védtelen lakosság bombázására. Svájcban pedig, a semleges lapok is úgy igyekeznek színezni ezt az állapotot, hogy Roosevelt humánus akarata ellenére folyik a védtelenek elleni légi terror. Holott ebben a légi terrorban éppen Roosevelt elnök négy motoros bombázói a legtevékenyebbek.

A semlegesek sokat tehetnének ez ellen, ha komolyan fel tudnának lépni, hogy a maguk semleges területén keresztül az angolszász hadviselők ne erőltessék a függőleges harcra a védteleneket. A svájci lap cikkéből kivehető, hogy ettől a határozott fellépéstől távolállanak. Inkább még szépíteni is igyekeznek a függőleges harcra jogtalan elhatárolásukat.

Rövidesen bevezetik a faellenőrző lapok rendszerét**Elsősorban a harctéri szolgálatot teljesítők hozzátartozóit és a kis háztartásokat látják el tűzfával**

Nagyvárad, szept. 7. Mint már jelentettük, szombaton országos faértekezletet tart a belügyminiszter, a honvédelmi, a közellátásügyi és a földművelésügyi miniszterek bevonásával. — Résztvevők ezen az értekezleten azok a törvényhatóságok vezetői, amelyek területén fabeszerzési nehézségek vannak. Bihar vármegyét dr. Cziffra Kálmán főispán és dr. vitéz Nadányi János alispán fogja képviselni, a városi törvényhatóság részéről pedig dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester jelenik meg.

Ezt a budapesti értekezletet megelőzően a polgármester ma délelőtt tíz órára helyi faértekezletet hívott össze a városházára, amelyen résztvettek dr. Hlatky Endre főispán, dr. Soós István polgármester, Jász Károly erdőtanácsos, Fazekas József közellátásügyi felügyelő, dr. Dobay István, a közellátási hivatal vezetője, a Baross Szövettség képviselője és az összes nagyvárad-i telepés fakereskedők.

A polgármester közölte az értekezle-

ten, hogy a faellenőrző lapok már nyomtatás alatt állnak, úgy hogy a faellátást azok alapján rövidesen át fogják szervezni. Ennek biztosítására a kereskedők kötelesek lesznek az általuk beszerzett fa 50 százalékát tartalékolni. Ezt az 50 százalékot már a faellenőrző lapok útján hozzák forgalomba.

Mint a vonatkozó rendeletről ismertesse, a lakások nagysága és a személyek száma szerint ezámítják ki az egyes háztartások faigényét. A kereskedőtől kimutatást kérnek be, hogy ki mennyi fát szerzett már be május óta, ezt a mennyiséget levonják az igényelhető mennyiségből, a maradékot 8 részre osztják. Ezt a fámennyiséget utalják ki aztán az egyes háztartásoknak havonként a faellenőrző lapokon amelyek alapján ki-ki beszeresheti az általa igényelhető fát természetesen a rendelkezésre álló mennyiség keretein belül.

A kiutalásnál szigorúan fog az igazságosság elve érvényesülni. Elsősorban

a harctéri szolgálatot teljesítők hozzátartozói jönnek tekintetbe, aztán a kis háztartások.

A polgármester ezután felkérte Jász Károly erdőtanácsost, hogy tegyen javaslatot a fabeszerzés megkönnyítésére. Jász Károly javaslotta a rendkívüli fakitermelést, az agrárreformos erdőkre vonatkozóan a kitermelés engedélyezését és a földbirtokpolitikai reform során felszabadult erdők kitermelését is.

A kereskedők egymásután mutattak rá azokra a nehézségekre, amelyekkel a fabeszerzésnél meg kell küzdeniük. Különösen a fuvaros-hiányt hangzatosabban és beszámolták azokról a teljesíthetetlen követelésekről, amelyeket a szállításra mégis vállalkozó fuvarosok támasztanak. Kérték a főispánt és a polgármestert, hogy a budapesti értekezleten kérjék a csételki, a hosszupályi és a közepesi erdőknek a kitermelését, miután ezek kincstári tulajdonba mentek át, valamint azt is, hogy az ezen helyeken kitermelt fát nyomban de legkésőbb 60 napon belül Nagyváradra szállíthassák. Kérték továbbá a kereskedők a kotelek jóváhagyásának sürgetését, a kirendelt munkasztagok megerősítését, valamint kerékabroncs és élelmiszer kiutalását az erdei fuvarosok számára, mert azok enélkül semmiképpen sem hajlandók igájukkal munkába állani.

A polgármester megígérte, hogy a budapesti értekezleten tolmácsolni fogja ezeket az általános jellegű kérdéseket, sőt a kereskedők által az értekezleten előterjesztett egyéni kérések ügyében is eljár, de ezzel szemben figyelmeztette a kereskedőket, hogy tartassák tiszteltetben a tisztességes kereskedelem követelményeit, mert több oldalról is olyan panaszok érkeztek hozzá, hogy a fakereskedők a kimerésnél nem mindig járnak el a megkívánt pontossággal.

A polgármester közölte a kereskedőkkel, hogy abban az esetben, ha méterenként adják el a fát és készíthet rakják ki a hasábokat, egyúrméternek egy méter és tíz centi magának kell lennie.

Kérni fogja a polgármester az értekezleten, hogy az aprított tűzfa árát mázsánként egységesen 10 pengőben állapítsák meg.

A nagyváradai löversenyek harmadik napja

Szerdán délután 2 órai kezdettel lebonyolították le a nagyváradai löversenyek harmadik, egyben utolsó napját.

A jól sikerült szombati és vasárnapi versenyek arra engednek következtetni, hogy a szerdai program még az eddiginél is nagyobb közönséget vonzani, mert a versenyekben sokkal nagyobb mezőnyök lesznek az eddiginél. A rendezőség mindent megtesz a közönség kényelméért. Délután fél 2 óráig kényelmes autobuszok szállítják ki, verseny után pedig vissza a közönséget. A pályán kényelmes páholyok és jól felszerelt falatozó áll rendelkezésre, a budapesti versenypályára bemondója pedig hangszórók útján állandóan tájékoztatja a közönséget a versenyek lefolyásáról. A szerdai napon 4 vágató és 4 ügőszám kerül lebonyolításra.

Sorozásra kell jelentkezniük az 1923. évi születésű állításköteleseknek**Utósorozás az 1895—1922. évi születésűek részére**

Nagyvárad thj. város polgármestere 35—1943. k. szám alatt a következő hirdetményt adta ki az 1923. évi születési állításkötelesek fősorozására, valamint az 1895—1922. évi születésű utósorozásra vonatkozóan:

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 39.889—eln. 10—1943. számú körrendelete alapján sorozásra állítani rendelem:

Első korosztályként az 1923. évi születésű állításköteleseket, valamint mindazon 1895—1922. évi születésű állításköteleseket, akik a volt közös hadseregben, vagy a m. kir. honvédségben, vagy a román hadseregben katonai szolgálatot egyáltalán nem teljesítettek, vagy ha teljesítettek is, az két hónapnál rövidebb tartalom volt, azok, akik sorozáson egyáltalán még nem voltak.

A sorozás a m. kir. 25. honvéd kiegészítő parancsnokság épületében (Horthy Miklós-ut 26. sz., Markovits laktanya) lesz megtartva, kezdete minden reggel pontosan 8 óra.

Felhívom a fent felsorolt 1895—1923. évi születésű állításkötelesek figyelmét arra, hogy az alant felsorolt időben pontosan, tisztán és józanállapotban jelenjenek meg.

1943. évi szeptember hó 15-én az 1923. évben született önkéntjelentkező karpaszományosok, valamint az 1923. évben született A—E betűsök.

1943. évi szeptember hó 16-án F—L kezdőbetűsök,

1943. évi szeptember hó 17-én M—N kezdőbetűsök,

1943. évi szeptember hó 18-án O—S kezdőbetűsök,

1943. évi szeptember hó 20-án Sz. től végig.

1943. évi szeptember hó 21-én 1919—1922. évfolyambeltek,

1943. évi szeptember hó 22-én 1907—1918. évfolyambeltek,

1943. évi szeptember hó 23-án 1895—1906. évfolyambeltek

Ezen fősorozási hirdetmény zsidókra nem vonatkozik!

Az elcsatolt területekről származó egyének (menekültek, katonaszökevények stb.) a magyar állampolgárságukat, visszahonosításukat igazolni még nem tudták, a fősorozáson nem állhatnak elő.

Felhívom mindazon 1917—1923. évi születésű állításkötelesek figyelmét arra, hogy amennyiben családtenntartói, öröklött mezőgazdasági, több katonát adó családi kedvezményben, valamint mindazokat, akik tartalékos tiszti kiképzésre ment, papjelölti vagy tanulmányhalasztási kedvezményben akarnak részesülni és kérvényeiket a város katonai ügyosztályánál (Teleki-utca 3. sz. fszint 1.) eddig még nem adták be, úgy azokat a sorozás napjáig adják be. Ha ezen kérvényeket elfogadható indokoknál fogva a fenti ügyosztálynál badni nem tudják, úgy a kérvényeket kellően felszerelve a fősorozásra hozzák magukkal. Ugyancsak hozza magával minden állításköteles a személyazonosságát igazoló iratát.

A sorozáson való meg nem jelenés kihágást képez és 2 hónapig terjedő elzárással, súlyosabb esetben vétséget képez, amely 1 évig terjedhető fogház-zal büntetendő és elővezetése lesz elrendelve (1939. II. t.-c. 177. §-ának 1—2. pontja.)

Nagyvárad, 1943. évi augusztus hó 31-én.

Dr. SOÓS s. k., polgármester.

GÖNDÖR közkedvelt TIP-TOP

Szerdán, szombaton, vasárnap két előadás

A megnyitó előadás óriási sikert aratott teljes műsorával.

SZIGLIGETI SZÍNHÁZ

16 itt még nem látott világattrakció!

SZIGLIGETI SZÍNHÁZ

Jegyelővétel: Délelőtt 10—11-ig és délután 4—6 óráig. — Telefonrendelés. — Telefon: 25-30

Figyelem! Az előadások pontosan d. u. 4, este fé! 8 órakor kezdődnek!

Nem csökkenő hevesseggel folytatódnak a szovjet támadások Charkov környékén és Vjazmától délnyugatra

Sehol sem sikerült eddig áttörésre vezető, döntő győzelmet kieroszakolniok — Zavartalanul kiürítették Délcalabriát az olasz hatóságok

Berlin. (MTL.) Az Interinf jelenti: A calabriai félszigeten a brit csapatok, noha főlényben vannak, csak vonakodva követik a német és olasz csapatok mozdulatait. Az olasz hatóságok és a német katonaság Délcalabriát zavartalanul kiürítették. Ugy látszik, a brit hadvezetőség ezen a területen nem is szándékozik nagyobb hadműveletekre berendezkedni. Minden jel arra mutat, hogy a britek rövidesen a Földközi tenger más pontján nagyszabású partraszállási hadműveletbe kezdenek.

Berlin. (MTL.) A Német Távirati Iroda katonai munkatársa írja: A folyamatban levő szovjet offenzíva során sehol sem sikerült a szovjet hadvezetőségnek olyan döntő győzelmet kieroszakolni, amely áttörésre vezetett volna. Mértékadó német körök továbbra is derülátóan nyilatkoznak a keleti hadszíntér helyzetéről, ahol néhány hét múlva megkezdődik a sáros időszak, amely a harci helyzetet lényegesen megváltoztatja. Az elmúlt tél tapasztalatai alapján német részről megkezdtek a szükséges intézkedéseket. Charkovtól nyugatra vasárnap kemény harcok dúltak, de a német légierővel együtt visszavertek valamennyi szovjet támadást. Szevsztól délnyugatra és délre a bolsevisták támadnak, de eredményt nem értek el.

Ovakodva nyomulnak előre Calabriában az angolszász csapatok

Berlin. (MTL.) A Führer főhadiszállásáról jelentik a német Távirati Irodának. A véderő főparancsnoksága közli: A Donec medencében Charkov környékén, valamint Vjazmától délnyugatra és nyugatra a szovjet támadásai nem csökkenő hevesseggel folytatódnak. A német légierő határozottan támogatja a nehéz elláráító harcra vitt vívó földi csapatokat. Szeptember 2. és 5. között az ellenség 166 repülőgépet veszített.

A calabriai félszigeten a partraszállt brit kötelékek csak ovakodva nyomulnak előre a gyenge német-olasz biztosítóesapatok ellen. Csatorozásokra csak néhány helyen került sor.

A múlt éjszaka ellenséges bombavető kötelékek terrortámadást intéztek Mannheim és Ludwigshafen környéke ellen. A lakosság veszteséssel szenvedett, egyes városrészekben jelentékeny pusztítást okoztak. Az éjszakai vadászok és a légvédelmi tüzéség eddigi megállapítások szerint 57 ellenséges gépet lőttek le a támadó gépek közül.

Stockholm. (Bud. Tud.): Londoni közlés szerint a Ludwigshafen és Mannheim ellen intézett brit légitámadásból 34 repülőgép nem tért vissza.

Róma. (MTL.) A Stefani jelenti: Az olasz főparancsnokság 1199. szá-

mu közleménye: Calabriában olasz és német csapatok, amelyek a partvidék területén hőies védelmet fejtettek ki, a létszámban és hadianyag-

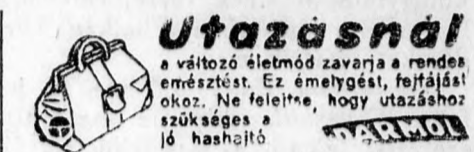
Nemzetközi jogilag Róma még mindig nem nyílt város

Róma. (MTL.) Mint a Nemzetközi Tájékoztató Iroda közli, iránvadó helyen most közelebbi részleteket közöltek Róma nyíltvárossá való nyilvánításának kérdéséről, ami augusztus 14-én egyelőre Badoglio kormányának egyoldalú nyilatkozatával történt. Az olasz kormány augusztus 23-án az ellenséges kormányokhoz és az érdekelt kormányokhoz jegyüket juttatott el, melyben közölte azokat az intézkedéseket, melyeket a nemzetközi jog rendelkezéseinek megfelelően tett, hogy lehetővé tegye Rómának kölesönös nyilatkozattal nyílt várossá való nyilvánítását. Az intézkedések között szerepel az összes védelmiberendezés megszüntetése és intézkedés arról, hogy a légharító ágyuknak a jövőben tilos tüzelni támadó repülőgépekre, a vadászpilótnak pedig tilos megtámadni az ellenséges repülőket Róma fölött. A legnehezebb és a legfontosabb kérdés a vasúti forgalom volt. Az olasz kormány a jegyzékben közölte, hogy a

jövőben Rómában csapatok nem szállhatnak ki, sem onnan csapatszámítottakat nem indítanak el. Ugyanez vonatkozik a hadianyagra is. Az élelmisszerrel való ellátás a polgári célok érdekében továbbra is megmarad Rómán át. Intézkedtek továbbá arról, hogy Rómából elhelyezzék az olasz és német parancsnokságokat.

Az olasz kormány ezzel már megtett minden fontos intézkedést és a gyakorlati végrehajtás folyamatban van, hogy Rómát nyílt várossá tekintés. Róma ma nem védett város és semmiféle katonai berendezése nincsen. Csak a szokásos helyőrség tartózkodik Rómában.

Azzal a jegyzékkel együtt, amelyet Svájanak, mint az olasz érdekeket védő államnak közvetítésével továbbítottak az ellenséges hatalmakhoz, az olasz kormány egyben térképet is mellékel, vörössel berajzolva a római városi területet. Ennek a területnek nyílt várossá való nyilvánításáról van szó. A vörös vonallal körülzárt terü-

Utazásnál
a változó életmód zavarja a rendszeres emésztést. Ez emélgést, felfúrást okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a **MALLOL** jó hashajtó

adriai tengeren egy olasz korvett el-süllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót. Az ellenséges légierő bombázta Averna, Capua-Formia, Villa-Literno és Viterbe vidékét. Két négy-motoros és egy kétmotoros ellenséges gép, melyeket olasz vadászok igen nagy magasságban értek utol, találat következtében lezuhant. Egy negyedik gép Brindizi légvédelmi ütegetől találya Lecce mellett fekvő Copertino közelében zuhant le.

Svéd terület fölött szálltak el a Berlint bombázó angol repülőgépek

Berlin. (MTL.): Mint a Német Távirati Irodának jelentik szeptember 6-án a délelőtti órákban Északfranciaországon keresztül Délnémetország fölé repült északamerikai bombázóalakulatokat azonnal bevetett német vadászrezdek megakadályozták támadásaik végrehajtásában. Az ellenséges bombázóalakulatokat szétugrasztották és bombáik célzás nélkül való ledobására kényszerítették Délnémetország néhány közsege felett. Az északamerikaiak veszteségei jelentékenyek, a lelőtt gépek számának összeállítását azonban még nem zárták le.

Berlin. (MTL.): Illetékes német helyen rámutatnak arra, hogy a legutóbbi Berlin elleni brit légitámadást a svéd semlegesség megsértésével hajtották végre, mivel 300 angol repülőgép mind oda, mind visszarepülésében svéd terület fölött haladt át. A Wilhelmstrassen rámutatnak a svéd sajtó nagyrészének németellenes kirohanásaira, melyek az átmenő forgalommal, egy német futargép leszállásával és a svéd halászhajók magatartásával kapcsolatban nyilvánultak meg. Felteszik immár a kérdést, vajon miként fog válaszolni a svéd sajtó az angol-amerikai bombázók eljárására?

let magabafoglalja Róma egész lakott részét, történelmi emlékeit, palotáit és templomait. Ebbe a területbe tartozik a Vatikánváros is szélesebb mögöttes területtel. A délkeleti részen benne van a történelmi nevezetességű Via Appia Antica egy része Cecilia Metello híres sírmlékével. Nem esnek bele viszont a területbe a római repülőterek.

Mivel az ellenséges hatalmak részéről eddig az olasz kormányjavaslatra még nem érkezett válasz, Róma nemzetközi jogilag még nem tekinthető nyílt várossá. Az angolszász hatalmak végleges elhatározásáról semmiféle közlést nem kaptak. Még kell tehát várni, hogy az ellenséges hatalmak egyetértenek-e az olasz kormány javaslatával. A nemzetközi jog rendelkezései szerint a minisztériumnak Rómából való áthelyezéséről nincsen szó.

Létrejött az alapvető megegyezés az angol-szovjet-amerikai értekezlet megtartására

A földkerekség közös nyelvén akarja kiterjeszteni Churchill az angol nyelvet

Genf. (MTI.) A Német TI jelentő Washingtonból jelenti, hogy létrejött az alapvető megegyezés az angol-amerikai és a Szovjet kiküldöttei között tartandó háromhatalmi értekezlet megtartására.

Bern. (Bud. Tud.) Az *Exchange Telegraph* értesülése szerint a földközítengeri kérdések irányítására alakult bizottságban Oroszország is képviselve lesz. A három nagyhatalom külügyminisztereinek összejövetelén, a lap szerint elsősorban a balkáni kérdéseket vitatják meg.

Amsterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Churchill, mint az angol hírszolgálat jelenti, a Massachusetts állambeli Cambridgebe érkezett, ahol a Harvard egyetem díszdoktorává avatták. látogatását megérkezéséig titokban tartották.

Newyork. (MTI.) A Harvard egyetemen Churchill miniszterelnököt tegnap díszdoktorrá avatták fel. Az avatás után 25 perces beszédet mondott.

— Az útnak olyan szakaszához értünk — mondotta többek között, — ahol nem lehet megpihenni. Vagy anarchia fog uralkodni a világon, vagy rend. Azon az úton, ahol Amerika halad, hű bajtársként követi a brit birodalom. Törvény, nyelv és irodalom közös tényezői olyan faktorok, amelyek az óceán két partján álló két nagy nép nagy összefogó erejét jelenti.

Churchill azután röviden érintette a legutóbbi szövetséges megbeszérléseket. A szövetséges bizottság valamennyi erőforrás felől szabadon rendelkezik, mintha nem több, hanem egyetlen állandó szellemnek hírtökében. Természetesen vannak kérdések, amelyekre nézve a vélemények eltérők voltak, de a szövetséges vezérkarok állandó szoros együttműködése kitűnő eredményeket hozott. Egyenesen badar vagy örült dolog lenne, ha a háború végeztével egyszerűen lezserelnék a létrehozott

egész hatalmas gépezetet. Eppen ellenkezően, ezt a gépezetet a háború után is, mégpedig sok esztendőig fenn kell tartani.

Emlékeztetett Bismarcknak egy kijelentésére, mely szerint a 19. század végének uralkodó faktora az a tény volt, hogy Anglia és Amerika népe ugyanazt a nyelvet beszéli. Bismarcknak igaza volt és a közös nyelv egy napon talán közös polgári kapcsolat létesítésére vezet.

— Nincs semmi ok, hogy ne lehetne ezt a közös nyelvet a földkerekségen tovább terjeszteni. Néhány hónappal ezelőtt az angol kormány bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására. A leegyszerűsített angol nyelv, az úgynevezett basick english rendkívül mértékben hozzájárult az emberiség nemzetközi nyelvének megteremtéséhez, a nemzetek kapcsolatainak megszilárdításához és a béke fenntartásához.

Tudad-e most mi jön?

avagy:

Idill a mozgóképszínházból

A városi kispolgár végigsétál a főútvonalon.

Nézegeti a kirakatokat, ábrándozik, hogy mi volna jó, ha egyáltalában volna s ha van, hogy miért nem jó. Aztán talál valami jót s akkor azon ábrándozik, hogy mi lenne, ha annyi pénze lenne...

Igy aztán lassan, de biztosan végigér az útvonalon, anélkül, hogy valamelyik üzlet kitértené irányából.

A sok kirakat közül egy üvegajtós ládikón megakad a szeme. Egy helyi mozgóképszínház képei állnak ott. Nézi: Bulla!... Páger!... Tolnay!... Hm. Ez nem lehet rossz film. S már dalolja is a „Hallod-e Rozika te?” második sorát:

— „Gyerünk a moziba be!”

A pénztárnál áll az ismerős.

— Jó film?

— Hogy jó-e? Egyike a legnagyobb magyar filmalkotásoknak!

No, ez a kijelentés mindjárt semmivé töpöríti a kisasszony által követelt kétpengőt s már benn is ül a nézőtérben.

Háta mögött három szék üres. A hirdők megkezdése előtt az egyiket eljoglalja egy öregúr.

Gyorsan leperregnek a hirdők, ismét

kigyúlnak a lámpák. Az elkészült nézőket beengedik. A még üresen levő két székek is megérkezik a gazdája. Egy fiatal lány, az öregúr leánya — amint később kiderül — s az elmaradhatatlan karpaszomány viselőjével egyetemben.

— Lement már a „Juce?” — kérdi a hölgyike a papától, hosszú úval és jól megrágott c-vel.

A papa gyorsan tájékoztatja a fiatalokat, mit látott a „Juceben” s a kispolgár rájön lassan, hogy az olasz Lucehíradóról van szó.

Kezdődik a film. A magyar mérnök s feltaláló (Páger) egy idegen hölgygel utazik Bécsen át Budapest felé. A hölgy (Tolnay) egy néger exotikus dalt dalol s a magyar mérnök az ablaknál viaskodik önmagával.

— Ez nem a szeretője, — hangzik a fiatal hölgy megállapítása.

— Hunnan tudod? — dörög a papa.

— Már láttam a filmet!

Ajjajaj! A kispolgár már tudja, mit jelent, ha a háta mögött már látták a filmet. Rombadólva látja kitűnő delatáni szórakozását. Nem ér a film semmit, nem tartogathat számára meglepetést, mert a hátánál ül valaki, aki már látta...

A mérnök kezét összerántja a görcs a vásznon.

— Most orvossgot ad neki az a hölgy, aki vele utazik!

A mérnök felesége várja urát a pályaudvaron.

— Nem fognak találkozni! Páger elbujik az ablakfüggöny mögél!

A mérnök hazautazik Kolozsvárra.

— Nem fog kezét senkivel. Figyelje meg, Béla!... Na, ugye mondtam?... Na, de tudja miért?...

Átszellemülten harsogja: — Afrikában mérgezést kapott. Azért hord kesztyűt is!

Péreg a film, mindenki megrendülve figyeli a fiatal mérnök érdekes vívódásait a környezettel s a közvéleménnyel, a kispolgárt már hidegen hagyja.

— De nem hal meg? — kérdi a papa. — Jaj, dehogyan nem! Az a legszebb része!

Páger még most járja az éjjeli kerincgőt az idegen hölgygel s a kispolgár gondolatban már a temetésén jár... A mérnök temetésén...

Nincs miért folytatni.

Ime, egy idill egy mozgóképszínházból, ahol „olyanok” is vannak, akik már látták a filmet... (ermi)

Két órás ülésen foglalkoztak az általános helyzettel a Rómában tartózkodó bíborosok

Róma. (MTI.) Mint a Vatikánvárosból jelentik, szeptember 6-án délelőtt 10 óra 30 perckor Maglione bíboros államtitkár elnöklése alatt ültek össze a Rómában tartózkodó bíborosok, szám szerint 14-en. Az ülés két óra hosszat tartott. Mint az előző heti ülés után, ez alkalommal is a legteljesebb tartózkodást tanúsították a Vatikán részéről az ülés tartalmát illetően. Jól értesült körökben azonban tudni vélik, hogy mindkét ülésen a háborús helyzettel foglalkoztak. Az előző ülésen olyan súlyosnak találták a helyzetet, hogy elhatározták, hogy az egész világot könyörgésre és imára hívják fel. Ez alkalommal a súlyos helyzetben kívül a Szentatya szeptember elseji rádiószózatának jelentőségével is foglalkoztak. Valószínűnek látszik az is, hogy ezen az ülésen különös figyelmet szenteltek azoknak a kérdéseknek, amelyek Olaszország és Róma kapcsolatát világitják meg, különös tekintettel a Szent Széklet és Rómát egymáshoz fűző viszonyra.

Szlovák lap cikke a Németország iránti hűségéről

Pozsony. (MTI.) A Német TI jelenti: Most kell behizonyítani, — írja a *Gardista*, — hogy Szlovákia hűséggel és őszintén áll Németország mellett. Minden cselekedetet és intézkedést az elhatározottságnak kell jellemezni. A feszültség tetőpontra ért és dönt népekről és földrészekről. Most kell szilárdnak maradni és helytállni. Nem volt művészet a nagy német nép szövetségeseinek lenni, amikor nem kellett megpróbáltatásokat kiállani. Most itt az idő, amikor a szlovák népek be kell bizonyítani, hogy őszintén hálás és hűséges a német nép iránt. Szlovákia hűséggel tesz hitet ma is azok mellett az emberek mellett, melyekért a háború kezdete óta küzd és amelyekért egész Európa is síkra száll és amelyeket sohasem hamisíthatnak meg.

Bécsi lap Románia helyzetéről

Bécs. (MTI.) A *Neues Wiener Tagblatt* „Három évi helytállás” című cikkében foglalkozik Mihály román király trónralépésének harmadik évfordulójával. Leírja a trónralépést megelőző helyzetet, foglalkozik az akkori orosz veszéllyel, majd kiemeli, hogy Románia Antonescu bölcs vezetésével felismerte a reális helyzetet és csatlakozott a háromhatalmi egyezményhez, majd Németország oldalán hadbalépett. A történelem megítéléséhez tartozik, hogy mit vitt végbe Románia ebben a háborúban. Tény, hogy vitéz harcaival olyan erkölcsi helyzetet szerzett, melynek révén az európai népek első sorába tartozik. Antonescu kormányzásának három évét Romániának a totális hadviselésbe való beilleszkedése jellemzi. Azután felsorolja a lap, hogy a totális hadviselés milyen gazdasági eredményekkel járt. Végül kiemeli, hogy Románia helytállása a jövőre vonatkozóan hitelt töltött a románokat.

Feltámadt a vitorláshajó

Feladata a hiányzó gőzhajótér pótlása

A világ minden tájáról jövő hírek szerint újjászületett a vitorláshajó. A vitorlás feladata lesz a hiányzó gőzhajótér tonnájának pótlása. A Balti orszárok, elsősorban Észtország, igyekeznek terjedelmes vitorlás hajórajt építeni, a Keleti-tenger parti forgalom lebonyolítására. A spanyol, portugál, olasz és görög hajógyárakban nagyüzemi parti közlekedésre, de nagyobb feladatokra is szánt leginkább 150—300 tonna ürtartalmú segédmotorokkal felszerelt vitorláshajó építése van folyamatban. A hajótér hiánya következtében az USA és Dél-Afrika, de Afrika és India között is ma már nagyrészt vitorláshajók bonyolítják le a forgalmat. Hajók helyett vitorláshajókon közlekednek Brazília és más délamerikai országok partjai mentén is. Motoros gőzhajótér nyerve szemponjtól az USA az utolsó hónapokban tervezetten vitorláshajókkal helyettesítette a Karibi-tenger szigetei közti külsőkedő hajójaratokat. Ezek a vitorláscsónok Haiti és Jamaika hajógyá-

rában szériaszámra készülnek. A Kelet-Ázsiai partvidék népei is, köztük elsősorban Japán többéves építkezési terv szerint igyekeznek teljesítőképessé vitorláshajórajt teremteni, melynek háború utáni feladatai is megvannak már állapítva. Az egykori brit és amerikai hajógyárak Sanghaiban szériában gyártják a javított típusú, egységes motoros vitorláscsónokokat, melyek nem csupán a közeli Japán, Korea, Kína és Mandzsukuo közötti teherforgalom lebonyolítására vannak szánva, hanem meg kell könnyíteniük az egyre növekvő forgalom lebonyolítását az új déli területekkel is. Ebben a tervben szerephez jut a rég bevált kínai dzsunka is. Ugy Európában, mint Amerikában hadivitorláscsónokot is építettek, 300 tonna körüli ürtartalommal, segédmotorral vagy anélkül. A vitorláscsónokok ma idejüket multák, azonban az új vitorlás hajórajtok a közeli és parti forgalomban a háború után is jelentős szerepet fognak játszani. (TEK.)

Aranymise a székesegyházban

Dr. Lindenberger János káptalani nagyrépost ötvenéves papi jubileuma

A lázas egymásutánok, hamar feledésbe hulló pillanatnyi sikerek, a szerencsés rekordhajászat világában és a fekevesztett gyűlölet harci lárma között oltár elé lép az Ur szolgája, hogy annál az oltárnál emelje lelkének háláját a magasságokba, amelytől ötven évvel előbb elvitte a karizmat, a nagy kegyelmet a felkent új munkás, hogy az Ur szőlőjét művelje és Isten országát építse. Ennél az oltárnál hallotta meg a lelkesedő ifjú szív az isteni mester szavait: „Tüzet jöttem bocsátani a földre” s ma úgy érezheti a jubiláns, hogy a „Tegnap tűzre holnap hőst, magamat dobtam égni rá” (Babits M.) És a tűz nem emésztő tűz, az Ur tüze a lelkesedés szárnyait nem perzselte el, a lélek telítettségével léphet a hűség szolgálatára, amelynek szolgálata mellett nem eszálódott.

Első mise: primicia! Mennyi megéjtés és mennyi feszülő erő. Szent nekifeszülés az életnek, hogy a krisztusi mottó szerint sebb és több legyen. A vértanúság érzésének lázas lendülete minden pokoli erővel szemben, hogy az igazság igazság legyen. Férfias felkészültség a jellemes életre, amely csak egész életet adhat az élet Urának lealkuvások, gyáva meghunyászkodások és farizeusi kételtűség nélkül.

Aranymise: secunditia! A hosszú élet hozama. Nem mindeki kapja. És ha kapja, felkiálthat Bernanos francia plébánosával: „Minden kegyelem!” 1893—1943! Mi mindent rejt az idő? Vajon az órák és évek kövéből? (Babits) mesteri mű léte-e?

Dr. Lindenberger János a békésmegyei Gyula városának szülötte. 1869 június 22-én kapja földi életét azon a helyen, amely a magyar katolicizmusnak tengeri szünetét hordozta a történelem folyamán. Iskoláit elvégzése után a papi pályára lépó kitűnő tanuló a jezsuita atyák vezetése alatt álló világhírű innsbrucki egyetemre küldi egyházi főhatósága és a hittudományi tanulmányok befejeztével 1893 szeptember 8-án szenteli fel a székesegyházban Schlauch Lőrinc püspök. A városi papnevelőnek tanulmányi felügyelőjeként kezdi működését s közben nagybátyja mellett Békésszentandrás kaplani teendőket végez. Mint a papnevelő lelkigazgatója — a szent Vince intézetben hitoktató is. Egy évi munkája után a dogmatika tanára a papnevelőben, de ugyanakkor áldozatos munkáját végzi a békésmegyei kórházban a szenvedők mellett. A főpásztor bizalma 1906-ban a megüresedett gyulai plébániára, szülővárosába küldi plébánosnak. Békésmegye székhelyén lelkipásztori működése különös tiszteletet és tekintélyt szerez számára, amelyet 1911-ben már mint esperes káptalani az egyházmegye egyik legnagyobb esperesi kerületében. Esperessége alatt kerületében erősen virágoznak indul a katolikus iskolák élete és lendületet nyer a hitélet. A gyulai nagy esperesi kerületből a hitélet még nagyobb emelésére közreműködésével állítja fel az egyházmegyei főhatóság az új orosházi esperesi kerületet.

A világháború csúcspontján 1918-ban a városi székesegyház kanonokjává és kispapjává nyer kinevezést s ebben a minőségben kerü-

Debrecenbe, az egyházmegye legnagyobb plébániájára. Apostoli egyszerűségével, a lelkeknek élő áldozatos buzgóságával hamarosan a hívek szeretetében jut s igazán atyjuknak érzik a jó debreceni katolikusok. Különös isteni gondviselési kegy volt, hogy a szűnyű összeomlásakor éppen ő lehetett a debreceni katolikusok élén, aki kemény magyarságával és erkölcsi súlyával távol tartotta a katolikus híveket a hazának ártó szélsőséges mozgalmaktól. Mindenkinél mindene s a híveivel való egybeforrottságnak az öskereszténység idejébe visszanyúló példája. De az összeomlás szívében legnagyobb sebet üt, mikor a körülmények szerencsétlen sodrában az egyházmegye kormányzatában a szétszakított áll be. Szomorú szívvel veszi az általános püspöki helytartói kinevezést 1919-ben, amelyet betöltöz a debreceni vikáriátus felállítására 1924-ben, hogy a Trianon gyalázatában osztozó egyházmegye kormányzata lehető legyen.

Az egész embert felémésztő debreceni lelkipásztori munka mellett végzi a csonkaegyházmegye kormányzását a magyar szív bizakodásával, hogy rövidesen változik a tragikus helyzet. Szent László kemény hitével áll őt a csonkaegyházmegye minden pont-

ján, midőn 1929-ben beáll az egyházmegye tényleges kettészakítása s a debreceni apostoli kormányzás felállításakor a Szentzsák őt nevezi ki apostoli kormányzóvá. Kemény megpróbáltatás volt a történelem korbaesése az egyházmegyére, de ezekben a kemény időkben az apostoli kormányzó nagy lelkesége és erős keze és bölés hozzáértése kovácsolta egybe a széthullásra az idők megpróbáltatása folytán könnyen hajlamos erőket. A papság benne látja a megdöntetlenséget, a hívek rajongása veszi körül, ahol megjelenik. Viszi magával a hitet, hogy Szent László egyházmegyéje véglegesen nem csonkulhat meg s megjelenése a magyar integritás eleven gondolatát szórja szét. Mintha Várad lüktető katolicizmusát hordta volna lényében s még a gondolatától is rettegve fordul el mindenki, hogy a trianoni éjszakában elveszítse őt. Templomokat épít, iskolát létesít, a katolikus sajtónak munkát és támogatást s mindenn katolikus vallási és társadalmi megmozdulásnak őszinte barátja és mecénása. A történelmi idők legkegyetlenebb forogtatásban valósgos mentőexpedíciót végez bölés intézkedéseivel s mert erődítményekkel látja el a csonkaegyházmegyét, kemény őrt-

állása menti meg a bizonytalan idők erősebb hullámainak áldozatul esésétől. A munka megviselhette ezt a szívós szervezetet is, de a jóságos isteni gondviselés megadta neki a kegyelmet, hogy a városi székesegyházban az egyházmegye egyesítésekor elzenghette a tedeumot.

Ma a székesegyház oltáránál, ahova nyolc napos lelkimagányából lép, délelőtt 10 órakor még fokozottabb erővel gyújtja meg lelkének lángját a hála. És mikor a megyés főpásztor abban a kitüntetésben részesíti, hogy éppen ezzel az alkalommal szól a szószékről híveikhez, az egyházmegye atya ezzel a figyelemmel azt a megbecsülést akarja egybejónni, amellyel az aranymise nagyrépost az egész egyházmegye körülveszi. Nem keresett semmi földit s nincs az a földiség, amely értékéhez adni tudna valamit. Hivalkodás nélkül adja oda mindenét Isten és a felebarát szeretetének ösvényén és szellemi és erkölcsi nagyságának a legkisebb érzékelte nélkül éli az igénytelenségnek és apostoli egyszerűségnek harmonikus életét.

„Az órák és évek kövéből” a férfias jellemet adó hűség kitartásával a Krisztus mellett ötvözte lelkének arany kelyhét. És aranymiséjén

„Az ég is ilyenkor kitakarózik és emberi szemnek kirakja a kincsét.”

„Az ég is ilyenkor kitakarózik, a lélek égbe fölakarózik, mozgatja a szárnyát és rászal bilincsét.” (Babits M.)

Az előkészítő bizottság értekezletén

Elhatározták a Székely Kongresszus megrendezését

Átfogó nemzetpolitikai tervet kívánnak kidolgozni a Székelyföld újjáépítéséről

Marosvásárhely. (Saját tudósítónktól.) 1943 szeptember 6-án a marosvásárhelyi városba dísztermében a Székely Kongresszus előkészítő bizottsága alakuló értekezletet tartott. Az értekezleten megjelentek a m. kir. honvédség, az egyházak és a székelyföldi törvényhatóságok és közhatalóság jellegű intézmények vezetői: Weress Lajos altábornagy hadtestparancsnok, Sándor Imre róm. kat. püspöki helynök, József Miklós unitárius püspök, gróf Teleki Artúr református egyházkerületi főgondnok, dr. Sebesi Akos Udvarhely megye, dr. Szentiványi Gábor Háromszék megye főispánja, dr. Szentkirályi Kálmán Udvarhely megye, dr. Marton Zsigmond Maros-Torda megye, dr. Abraham József Csíkmegye alispánja, dr. Papp Károly Marosvásárhely helyettes polgármestere, gróf Teleki Béla az Erdélyi Párt és az EMGE elnöke, gróf Bélyi Kálmán az Erdélyrészi Gazdasági Tanács és az EMGE elnöke, dr. Szathmáry Lajos, az EMGE ügyvezető alelnöke dr. Biró József, a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara főtitkára, dr. Bodor György Hargitaváralja Jelképes Székely Község kiküldöttje, dr. Mikó Imre és dr. Váro György országgyűlési képviselő, valamint dr. Venczel József intézeti tanár előadó.

Az értekezletet gróf Teleki Béla hívta össze és nyitotta meg, ismertette a Székely Kongresszus célkitűzéseit. Utána dr. Venczel József terjesztette el a kongresszus munkater-

vét. Az értekezlet többek hozzászólása után magáévá tette az előterjesztést és elhatározta, hogy az 1902. évi csikustanádi Székely Kongresszus mintájára, alkalmas helyen és időben az új Székely Kongresszust megrendezi. A kongresszus anyagának előkészítését, vagyis a Székelyföld valamennyi gazdasági, társadalmi, közművelődési kérdésének és az e téren mutatkozó feladatoknak kidolgozását az előkészítő bizottság azonnal megkezdi. E célból bevonja és a kongresszuson való részvételre felkéri a székelyföldi kérdésekkel foglalkozó összes közhatalóságokat, társadalmi intézményeket és szakembereket. Az egyes kérdéseket az egyes székely törvényhatósá-

gok illetékes tényezőivel és szakembereivel megvitatva tárgyalja le s az így előkészített anyagot a kongresszus elé terjeszti.

Az értekezlet megállapítja, hogy a visszatérés óta eltelt 3 év alatt a magyar kormány nagy áldozatokat hozott a megszállás idején fejlődési lehetőségétől megfosztott Székelyföld megsegítése érdekében és számos kezdeményezést megvalósította van ma is folyamatban. A Székely Kongresszus előkészítésénél az értekezletet az a szempont vezeti, hogy a Székelyföldnek az ország egyeteme érdekében való újjáépítéséről átfogó nemzetpolitikai tervet dolgoztassék ki.

Csatornát terveznek a Tiszától a Körösig

Debrecen is belekapcsolódnék a vízi közlekedésbe

Debrecenből jelentik: A háború rázkodtatja az emberiséget, hogy olyan kezdeményezésekkel álljon elő, melyben az alkotást csaknem kizárólag a munka jelenti. Ma hazánkban jelentős vízi munkálatok folynak s háború után jelentős szerepünk lesz Délkelet-Európa vízi közlekedésében.

Legújabbban érdekes terv merült fel. Felvetették egy Tisza-Körös csatorna

megépítését, amely Hajdunásás és Szabolcs érintésével Debrecen is belekapcsolná a víziközlekedésbe. Ez mind a Duna-Tisza körének, mind Debrecen gazdasági életének igen sokat jelentene.

A munkálatokat még a háború tarta ma alatt, háborús munkaszolgálat igénybevételével ohajtják bevégezni.

Folyóirat-szemle

Városrendezési és építési feladatokról értekeznek a Városok Lapja leírásos száma

A Városok Lapja szeptember 1-én megjelent számából kiemelkedik Bor-nemissza Géza iparügyi miniszternek a városrendezési és építési feladatokról írott vezércikke. Cikkében a miniszter rámutat azokra a feladatokra, amelyek a háború után a városok újjáépítésében és rendezésében halaszthatatlanul jelentkeznek. Rámutat arra, hogy az átmenet gazdasági korszakban a városokra milyen jelentős feladatok várnak és sürgős szükségnek ítéli, hogy a városok az előkészítő munkákat már minden vonalon most megkezdjék.

A Városok Lapja most megjelent új száma különben érdekes cikksorozatot kezd Európa városairól. A kiemelkedő városokat kívánja ez a sorozat ismertetni, hogy rámutasson azok szellemi és anyagi értékeire. Első ízben Kolozsvár bemutatásával tesz eleget ennek a lap. Kertész János tollából ismerteti Erdély fővárosának különösebb értékeit és ezzel kapcsolatban több fényképet is közöl.

Az átmenet gazdasági problémák egyébként a Városok Lapjában egyre inkább jelentkeznek. Egy másik cikk felveti a kérdést, hogy mi lesz a városokkal a háború után? Keresi azt, hogy lassú visszafejlődés fog-e megindulni, vagy egy soha nem tapasztalt fellendüléssel kell számolni. Csizmadia Andor a kolozsvári munkásfőiskola tanulságait közli, majd Péchy Horváth Rezső Székelyudvarhelyről ad kimerítő, de egyben hangulatos cikket. A lapot a szokásos gazdag rovatok egészítik ki. Ezekből kiemelkedik a hivatalos közlemények anyaga, amelyben közlik azoknak a városi tisztviselőknek névsorát, akik a Segélyalaphól most első ízben részesültek gyermekük után tanulmányi segélyben.

Őszinte mozikritika

A titokzatos grófnő

Bemutató a Korona-mozgóban. — A világhírű magyar filmrendező, Bolváry Géza egyik legjobb német filmjét forgatja a Korona-mozgó. A film detektívdráma és vigjáték szerencsés keveréke, mely betekintést nyújt az első világháború előtt gondtalanul és vidáman élő, Strauss-keringők dallamára táncoló eszárvaros legfelsőbb körének embersorsába. Lenhof Martina (Marte Harell), a társalkodónő és a szünet Dorival Angelika grófnő (Elfriede Dutzig) az utóbbi kívánságára nevet és szerepet cserélnek. A társalkodónő pompásan játssza a dúsgazdag grófnő szerepét Bécsben, de hamarosan a legkellemtlenebb helyzetekbe kerül csupán azért, mivel igen hasonlít Lubomírszka nemzetközi színházosnőhöz. Vőlegénye Hohenwart földbirtokos (Wolff Albecht-Rettl) János Szilveszter főherceg (Paul Hörbiger) segítségével megbuktatja az intrikus Kubasta kegyelmes urat (Osakar Sima), mert az igazi Dorival grófnő Bécsbe érkezve igazolja társalkodónőjének személyazonosságát. A társalkodónő mint Hohenwart földbirtokosné szolgáltatásait nem várt jutalmazásban részesül.

A mesterien alakított filmfigurák a közbeszótt látványosságokkal együtt Váradon ugyanazt a nagy hatást keltik, mint a fővárosban és telt házat biztosítanak a könnyebb szórakozást kereső közönség köréből. *Olasz Péter dr.*

Hogyan küldhetünk téli ruhaneműt hadműveleti területen lévő honvédeknek?

10 kilogramnál nagyobb súlyú nem lehet egy csomag

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A hadműveleti területen lévő honvéd és munkaszolgálatos egyének részére téli ruhaneműt és óvó-cikkeket tartalmazó csomagok küldését a m. kir. honvédevezérkar főnöke engedélyezi a következő feltételek mellett: 1. Minden egyén részére egy darab csomag adható fel. 2. A feladás ideje szeptember 10. és 30. között bármely postahivatalnál délelőtt 13 óráig történhetik. 3. A csomag felső súlyhatára 10 kilogramm lehet. 4. A csomag kizáróan téli ruhaneműt, vagy óvó-cikkeket tartalmazhat és pedig a következőket: Ujjas, irhamellény, bekecs, bunkabélés, téliing, alsónadrág, téli harisnya, keztyű, szörme, kötött haskötő, érmelegítő, térdmelegítő, fülvédő, kapca, nyaksál, takaró, meleg sapka, kucma, hősapka, eszmacipő, melegítő készülék. (hőpalack). 5. A csomagot a feladás alkalmával

nyitva kell bemutatni, hogy a feladó postaalkalmazott a csomag tartalmát ellenőrizhesse. 6. A csomag burkolata csak zsák, vagy tartós vászonanyag lehet, melyet a feladásnál kell bevarrni. 7. A csomagot a tábori posta díjszabása szerint díjazták.

Nyomatékosan felhívják a közönség figyelmét, hogy mind a csomagoláson, mind a feladólevelen olvashatóan töltsék ki a címet és a címről és a csomag tartalmáról egy jegyzeteket a csomagon is helyezzen el, mert csak így biztosítható a csomagoknak ép állapotban és késedelem nélkül a címzetthez való juttatása. A téli ruhanemű-csomagok feladásához lájegyvet, vagy külön engedélyt nem kell kérni. A munkaszolgálatos hozzátartozók figyelmét felhívjuk, hogy csak azok részére adjanak fel téli ruhaneműt tartalmazó csomagot, akiknek tábori postaszámát megkapták.

Fokozódó érdekődés kíséri a Gődör Revü-társulat előadásait

A terjedelmes műsor miatt az előadások pontosan kezdődnek

Napok óta a legnagyobb sikerrel szerepelnek városunkban a Tip-Top Revü-társulat művészei és meg kell vallanunk, hogy meg is érdemlik a közönség pártolását. A műsor mindvégig lekötöti a figyelmet és több helyen valóságilag idegesszítő mutatványok gyönyörködtetnek bennünket. Még olyan műsorszám is, amelyet már annyiszor láttunk circusközpontban, — mint a majmos produkciók — teljesen új beállításban tárulnak elénk a Tip-Top Revü műsorán. Nagyon szerencsés és ötletes a kis lovaknak maszkírozott kutyák száma a lovaglómajommal. Ez a gyermekek kedvence lesz mindvégig. Ugyazint nagyon sokat nevetünk Franknak, az örökké ügyetlen szobainasnak, aki behízonnyítja, hogy nem is ügyetlen és nyaktörő mutatványával nagy érdekfűzést váltott ki. A bűvész teljesítménye is kiválik az eddig látott bűvészi megnyilatkozások közül. Különösen érdekes a lebegő növel bemutatott illuzionista mutatványa. A táncosok és akrobaták is nagy művészettel szerepelnek a különösen ki kell emelnünk a Carolinás csoportot, amely páratlan élményt mindenki számára. De ez nem akar levonni a többi értékből semmit sem, mert mindegyik táncosmutatvány nagy teljesítmény.

Kár azonban, hogy ezt a művészi és igazán világvárosi műsort egy dalegyveleg megzavarja. Nem az előadóművészet ellen van kifogásunk, mert a csinos Vajda Rózi jó énekesnőnek és igen jó színéznőnek bizonyul. Itt csak a dalegyveleg tartalma ellen van kifogásunk. Ez bizony nagyon keleties erkölcsi felfogású sikon mozog és a színpadunkról már letűnedező zsidó ezellemű erkölcsi felfogást utítja fel. Már elszoktunk az ilyen hangoktól s a közönség is rosszul érzi magát, ha ilyeneket hall. Már csak azért is kifogásunk van a nóta ellen, mert hamis felfogásban állítja szemünk elé a magyar falusi leányt. Hála Isten, még nem olyan romlott a falusi leány, hogy első pesti útja alkalmával, amikor először elhagyja a falut, azonnal

feláldozza erkölcsi tisztaságát. Egyébként Gődör igazgató úrral személyesen is beszélünk erről a kérdésről és megígérte, hogy leveszi a műsorról a számszámot, úgy hogy most már ez a szépség-hiba is el fog tűnni a műsorról, amelyről ismétlenül kijelentjük, hogy várokozásokon felül érdekes és művészi mindvégig.

A közönséghez is van egy kis kérésünk. Olyan gazdag műsorról gyönyörködött bennünket a Gődör-társulat, hogy csak akkor lehet leadni azt teljes egészében, ha pontosan megjelenik mindenki a kitűzött időre. Az igazgatóság már úgy igyekezett segíteni a dolgon, hogy fényvölgere tette át az előadás kezdetét. De még így is baj van, mert a közönség nem jön el most sem a rendes időre. Gődör igazgató nem akarja megfosztani az embereket a teljes programtól és éppen ezért a meghatározott időben pontosan meg fogja kezdeni az előadást. Aki az egészet óhajtja élvezni, igyekezzék pontosan megjelenni az előadáson, mert igazán kár volna, ha egy számot is elmulasztana. (V.)

Lefoglalják az engedély nélkül kölcsönadott gépkocsikat

Kit nem riasztott meg Váradon is a hangos puffogások közt száguldó motorbicikli. Nyilván felfigyeltek erre illetékesek is. Most a belügy minisztérium értesítette a rendőrhatalóságokat, hogy fokozott figyelemmel kísérjék a gépjárművek „magartását”.

Figyelmeztessék a gépkocsis és motorkerékpár tulajdonosokat, hogy a lakosság nyugalma érdekében a jövőben még szigorúbban jár el a rendőrség a hangos kipuffogót használó motorkerékpárosok ellen, járműveiket annak rendbehozataláig lefoglalja és

lefoglalja azokat a gépkocsikat is, amelyeket tulajdonosuk engedély nélkül másoknak kölcsön ad.

További intézkedésig megmarad a Baja-Szeged-Békéscsaba-Nagyvárad között közlekedő sebesvonat

Az állomás főnökség a következőket hozza az utazó közönség tudomására: Értesítjük az utazóközönséget, hogy a nyári menetrendben folyó évi szeptember hó 8-ig közlekedésre kijelölt Baja—Szeged—Békéscsaba—Nagyvárad között közlekedő 1602. és 1601. számú sebesvonatok közlekedését igazgatóságunk további intézkedésig meghosszabbította. Fentiek szerint Baja és Nagyvárad, illetve Nagy-16.20 percekor induló, illetve oda 11.44 percekor érkező sebesvonatok továbbra is közlekedni fognak.

Nagyvárad, 1943. szeptember 6.

Az állomásfőnökség.

Szolgálatos gyógyszertárak:

IV. CSOPORT:

Gránátalma gyógyszertár, Rákóczi-u. 27 (Irgalmasrend) 15-25.

HUNGARIA gyógyszertár, Mussoliniter 8. (Szabó Aczél I.) 15-28.

MINERVA gyógyszertár, Szent László tér 5. (Gálosi F.)

ORANGYAL gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)

A gyógyszertárak éjjeli szolgálatát szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

Mi ujság a piacon?

Nagyvárad. Saját tud. A hétfői héti-piacon tovább tartott a zöldségfélék nagy kínálata. Olcsóbb lett a dinnye is. Tejtermékek és szárnyasok felhozatala továbbra is gyenge. Árak a következők voltak:

Gyümölcsfélék: (Közepes felhozatal) 1 kg alma 0.60—0.80—1.20, 1 kg eflyrom 8, 1 kg narancs veres szil. 40, 1 kg körte 1—1.50—2.00, 1 kg szőlő 1.80—2.50, 1 kg görögdiunye 40—50, 1 kg sárgadiunye 60—80, 1 kg új dió 2—2.50.

Zöldségfélék: (Nagy felhozatal) 1 kg burgonya 32—36, 1 kg borsó 58, 1 csomó répa 1.21, 1 csomó hagyma 0.20, 1 db káposzta 60—80, 1 kg olasz káposzta 60—80, 1 db vörös káposzta 50—60, 1 kg, tők 0.16—0.18, 1 csomó cékla 0.20, 1 kg petrezselyem 0.90, 1 db kalarábó 0.6—0.8, 1 kg száraz bab 80—1—1.20, 1 db forma 0.20—0.30, 1 kg spenót 60—80, 1 db vineta 30—40, 1 kartfől 50—60, 1 kg paradicsom 4—50, 1 kg hagyma 24, 1 kg téli hagyma 0.60, 1 db zöldb. paprika 0.4—0.6—0.8—0.10, 1 db uborka 0.6—0.8—0.10.

Élő-állatok: (Közepes felhozatal) 1 db szopós borjú kg 2.10, 1 pár kiamalac 160—180, 1 db igazlő 700—900, 1 db parádésló 1600—2000.

Kenyér: 1 kg egységos 0.58. Szárnyasok: (Felhozatal gyenge) 1 csirke kg. 4.40—5, hizott liba kg. 4.80, hizott ruca kg. 4.70, tyúk kg. 3.60, 1 db tojás 0.22, kg 4.20—4.50.

Hal-félék (közepes felhozatal): 1 kg élő ponty 5.60, 1 kg csuka 6, 1 kg apró hal 4.50—5.50.

Tej-termékek: (Gyenge felhozatal) 1 liter tej 0.52, 1 kg vaj 9.20—10.20, 1 kg juhtúró 5.80, 1 kg tehéntúró 1.70, 1 kg tejföl 2—2.20, 1 kg juhsajt 4.20.

Hús-árak: 1 kg marhahús 5.10, 1 kg disznóhús 5, 1 kg lóvendékmáj 5.40, 1 kg juhús 4.50, 1 kg bárányhús 5.10, 1 kg bivalyhus 4.70, 1 kg tepész 5.00, 1 kg lóhús 1.40.

HIREK

Aranykérdő és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Lapunk legközelebbi száma Kishol-
 dogasszony napja után, esztendőnkön
 jelenik meg a rendes időben.

**ISMÉT ÖSSZEULT A TÖRÖK NAGY
 NEMZETI GYÜLES.** Ankara. (MTL.) A
 nyári szünet után a török nagy nemzet-
 gyűlés hétfőn újra összeült. Az ülésen
 jelen volt Ismet Inönü államelnök is.

**Dr Lindenberger János és Bar-
 tóss Ferenc aranymiséje.** Már
 hírt adtunk róla, hogy dr Lindenber-
 ger János nagyprépost és Bartóss Fe-
 renc prelátskanonok, kormányfőta-
 nácosok szeptember 8-án tartják arany-
 miséjüket. Dr Lindenberger János
 aranymiséjét a székesegyházban mu-
 tatja be délelőtt 10 órakor. A kézve-
 zetői tisztet dr Scheffler János me-
 gyéspüspök tölti be és ugyancsak ő
 mond szentbeszédet is a szentmisén.
 Mint volt teológiai tanárnak a nagy-
 váradi latin szertartású hittudományi
 főiskola tanári kara szolgáltatja az
 aranymisén a papi segédletet. Bartóss
 Ferenc prelátskanonok pedig az or-
 selyház templomában mutatja be
 aranymiséjét délelőtt 9 órakor. Kéz-
 vezetője és szónoka Fiedler István
 püspök lesz.

BUTORT

színeset

MEZEI-től

Háló, kombinált és előszobák.
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

Konyha újonságok

Varga Móritzot kinevezték a nagyvá-
 radi Bábaképző Intézet gondnokává.
 A Magyar Távirati Iroda jelenti:
 A m. kir. vallás- és közoktatásügyi
 miniszter Varga Móritz nagyváradi
 bábaképzőintézet megbízott gondno-
 kot, a külső gazdasági szaklétszámá-
 ban, a nagyváradi M. Kir. Bábaképző
 Intézethez ideiglenes minőségű báb-
 képzőintézeti gondnokká kinevezte
 az állami rendszerű XI. fizetési osztá-
 lyban.

Fekete Tibor újabb dalai. Városunk-
 ban már igen jelentős hírnevet szer-
 zett magának egy fiatal zeneszerző, aki
 sikeres dalszerzeményeivel hívta fel
 magára a figyelmet. Fekete Tibor most
 újabb dalsorozatot adott ki, melyekből
 szerkesztőségünkbe is jutott egy né-
 hány. A sok kis kedves dallamhoz mi
 is sok sikert kívánunk.

Szovjetellenes összeesküvést
 felelték le Iránban. Zúrich. (MTL.) Az Exchange hírszolgálati Iro-
 da Teheránból jelenti: A belügymi-
 nisztérium közli, hogy a rendőrség-
 nek sikerült lelepleznie egy összees-
 küvést, amelynek az volt a célja, hogy
 megakadályozza a Szovjetunióknak
 Perzsia területéről át történő fegyver
 ellátást. Letartóztattak nagyszámú
 iráni állampolgárt, akik ebbe
 az ügybe belekeveredtek.

Kik nyertek a sorsjegyen? Az Esti
 Újság írja: Az Országos sorsjáték mai
 húzása huszezer pengőt nyert az
 50.593, ötezer pengőt 10.097, négyezer
 pengőt 54.246, 74.452, 77.811 számú sors-
 jegy. (Felelősség nélkül.)

FELSZABADULÁS ÉVFORDULÓJA
 A HEGYI KULTURHÁZBAN. Lelkes
 hangulatban ünnepelte vasárnap délután
 a Hegyi Kulturház közönsége a felsza-
 badulás harmadik évfordulóját. Az ün-
 nepélyen megjelentek: dr. Mádvyg Fer-
 enc főrendiházi tag, Kortamáros László
 orsz. gyűl. képviselő, Vidor József nép-
 művelési titkár és szép számmal a Hegy-
 vidék lakossága. A tartalmas műsort a
 Hírszék és Ima a kormányzóért ve-
 zette be, majd Kise János tanítóképző
 intézeti igazgató magas színvonalú elő-
 adásban méltatta a nap jelentőségét,
 hogy városi, országos, európai, sőt vi-
 lágvízünylatban is mily értékes válto-
 zást, mennyi haladást és mily felemelke-
 dést hozott az elmúlt három év. Az
 előadást az ünnep jelentőségéhez mel-
 tóan összeállított hazafias műsor köve-
 tte: gyermekkarral, szavalatokkal, ének-
 számokkal, egy erdélyi tárgyú egyfelvő-
 nással és magyar táncjátékkal. Mind-
 ezeket a számokat szeretettel és elismeré-
 ssel, ünnepi hangulatban fogadta a
 közönség és sokat tapsolt a következő
 szereplőknek: Nagy Nelli, Oláh Piri,
 Csornota Irma, Mészáros Irénke, Emődy
 Gyuláné, Szabó Manci, Dékány Böke,
 Lévai Juliánka, Andor Laci, Balajti Ká-
 roly, Horváth József, Kovács Sándor,
 Szedresy Pál, Szilágyi Géza, Vencell
 Pál. Az egyes számokat betanították és
 a rendezés munkáját végezték: Szed-
 resy Andor, Balogh Sándor, Emődy
 Gyula, Vencell Pál.

HAZAÉRKEZETT BULGÁRIÁBÓL
 A HONVÉDELMI MINISZTER. A Ma-
 gyar Távirati Iroda jelenti: A bolgár kí-
 rály temetésén résztvevő magyar küldöttsé-
 g tagjai Csatóy Lajos honvédelmi mi-
 niszter vezetésével hétfőn délben repülő-
 géppel visszaértek a budapesti repü-
 lőtérre.

Orvosi hír. Dr Hevesi Béla bel-
 gyógyász, nemibetegségek szakorvosa,
 szabadságáról visszaérkezett és ismét
 rendel Szent László-tér 12.

ESKÜVŐ. Dr. Fleischmann Gyula
 tanügyi főtanácsos és neje nagyvíványi
 Fekete Anna leánya Magda és Molnár
 László nagyváradi káptalani uradalmi
 intéző szeptember 8-án este fél 7 óra-
 kor tartják esküvőjüket Budapesten
 az Egyetemi templomban.

Október első hetében rendezik
 meg az Országos Katolikus Nagy-
 gyűlést Budapesten. A Magyar
 Kurir jelenti: A tavaszi püspök-
 konferencia hozzájárult az Actio
 Catholica elnökségének előter-
 jesztéséhez, hogy ebben az évben,
 október 1-6. közötti napokon Buda-
 pesten rendezze meg a 31-ik Országos
 Katolikus Nagygyűlést. A nagygyűlés
 előkészítése érdekében és program-
 jának összeállítása ügyében mosi foly-
 nak a tannácskozások.

APOLLO Filmszínházban Szerdán utoljára
Férfi hűség
 Csütörtöktől: Mikszáth Kálmán búfajos regénye
Gentryfészek

BELVÁROSI
BALI (a boldogság szigete)
 Eddig még nem látott rendkívül érdekes film!

ISMÉT ROSSZABBODOTT GANDHI
 ALLAPOTA. Bangkok. (MTL.) A Német
 Távirati Iroda jelenti: Indiában nagy
 aggodalommal figyelik Gandhi egészségi
 állapotát, mely újabban ismét rosszab-
 bodott. Az angol hatóságok megzige-
 ritották Gandhi őrizetét és minden
 érintkezését megszigorítják a külvilá-
 gal. Isemre, hogy az angol kormány
 egy időben azt tervezte, hogy Gandhit
 egy távoli magános helyre viszi.

A Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok
 textil-szakosztálya folyó évi szeptem-
 ber hó 9-én 19 órakor szakosztályi
 ülést tart a Kereskedelmi Csarnok tit-
 kári hivatalában (Szent László-tér 4.
 sz. Sas-palota I. emelet). A szakosztá-
 lyi ülésen Kokaj Károly dr kereske-
 delmi és iparkamarai titkár tart
 előadást a kereskedelmet érintő fontos
 időszerű kérdésekről.

**Katalin hercegnő részese-
 tett elsősegélyben egy szeren-
 csétlen öregasszonyt.** Marosvá-
 sárhely. (MTL.) Tolnay Károlyné 84
 éves asszonyt vasárnap a Splendid-
 szálloda előtt gépkocsi ütötte el. Al-
 brecht királyi herceg felesége, Katalin
 hercegnő, aki a szállóban lak-
 ott, a szerencsétlenségről értesülve,
 azonnal lesietett az utcára és szemé-
 lyesen segített az elgázolt idős assz-
 onynak. Gépkocsin lakására vitte.
 A közönség lelkes ünnepelésben része-
 sítette a hercegnőt.

Akinek bélműködése rendetlen
 és ezért gyakran fáj a gyomra,
 mája duzzadt, emésztése rossz és
 étvágya megcsappant, annak
 reggelenként egy-egy pohár ter-
 meszetes „Ferenc József” keserű-
 víz csakhamar szabályozza a
 székletét, előmozdítja az anyag-
 cseréjét, élénkíti a vérkeringést
 és megjavítja a közérzetét. Kér-
 dezze meg orvosát!

**ZAJ ELLEN SZIGETELT TÁVBE-
 SZÉLŐ KESZÜLÉKEK.** Még 1891-ben
 megvalósították a távbeszélő készülékek
 kagylójának gumival való szigetelését.
 Az egyik feltaláló a szigetelő gumipár-
 na vízzel való megtöltését javasolta a
 hatás biztosítására. Még ma is erősen
 zajos helyiségekben a távbeszélők hall-
 gatója gumival van párnázva. Azonban
 egészen más eszközökre van szükség ah-
 hoz, hogy a környező zajok behatolását
 a mikrofonba meg lehessen akadályoz-
 ni. Különösen jól beváltak erre a célra
 az úgynevezett gégefő mikrofonok, me-
 melyek szorosan ráfeksznek a gégefőre
 és felveszik annak rezgéseit. Hajók
 gépházáiban és páncélosokban alkalmaz-
 zák ezeket nagy sikerrel. (TEK.)

Szerdán kacagó vihar
 lesz a
Casinóban!

Megjön az
Anyámasszony
Katonája

Horváth Jenő falrengető
 bohóza
Rendezte Ráthonyi Akos
Szilassy László az eser-
 nyős önkéntes
Pelsőczy Irén az ezred
 üdvöskéje
Bilicsi Tivadar a kaszár-
 nya gyöngye
Vaszary Piri a konyha
 tündére
Mály Gerő őrmester ur
 haragos

**ADOMÁNY A HADBAVONUL-
 TAK CSALÁDJAI RÉSZÉRE.** Be-
 rényi Ödön kereskedő ebben a hó-
 napban is 30 pengőt adott át szer-
 kesztőségünknek, hogy továbbítsuk
 a hadbavonultak részére. A pénzt nyug-
 táztuk és a megfelelő helyre juttat-
 tuk.

**70 SZÁZALÉKOS FELÁR ALKAL-
 MAZÁSÁT ENGEDÉLYEZTEK** A
 NYOMDATERMEKEKRE. A közellá-
 tási miniszter értesítette a Magyaror-
 szági Grafikai és Rokoniparosok Fő-
 nőkegyesületét, hogy a nyomdatermek
 1939. augusztus 26-ával rögzített elá-
 dái árához az egész ország területén
 egységesen legfeljebb 70 százalékos felár
 hozzáadását engedélyezi. A felár külön
 tételben állítandó a számlába. Amennyi-
 nyben amegrendelő a nyomdatermek
 előállításához szükséges papírt, könyv-
 kötő és egyéb anyagot természetben
 bocsátja rendelkezésre, a felár csak a
 munkateljesítmény után számítandó. A
 szállítás után legkésőbb nyolc napon
 belül történő fizetésnél egy százalékos
 pénztári engedményt kell nyújtani.
 Nyolc napon túl történő fizetésnél en-
 gedmény nyújtása nem kötelező. Bérmu-
 kánál a számlaösszeg minden enged-
 mény nélkül a számla bemutatásakor
 fizetendő. (Magy. Tud.)

KORONA Filmszínház
 Szerdától:

Makrancos hölgy

Karády és Jávor Pál első idej filmje Budapesttel egyidőben

Kedden utoljára: **A titokzatos grófnő**

Vitágos nappal betörték a Kazár Emil-utcában. Nagyvárad, szeptember 7. Orosz Györgyné, szül. Löcher Julianna, Kazár Emil-utca 22. szám alatt lakó cipész neje feljelentést tett a rendőrségen amiatt, hogy hétfőn délelőtt 10 óra tájban hogy hétfőn délelőtt betörő járt a lakásán. A lopást akkor fedezte fel, amikor észrevette, hogy az előszoba ajtaján az üveget a betörő eltörte és így nyitotta fel a lezárt ajtót. Lakásából nagymennyiségű holmi tűnt el, többek között egy értékes hegedű, különböző ruhaneműek és az élelmiszer jegyei. Kára meghaladja a 2000 pengőt. A rendőrség bevezette a nyomozást.

Szerencsétlenség. Nagyvárad, szeptember 7. Vedresábrány közelében kocsin igyekezett az országúton Romácsa János 1913 évi születésű perjei lakos. Ép akkor egy gépkocsi haladt arra. A lovak megvadultak és a gépkocsi elngrottak. A kocsit ennek következtében a gépkocsi elütötte. Romácsa János súlyos sérülést szenvedett. Margittára akarták szállítani, de útközben meghalt. A vizsgálat megállapítása szerint nem terhel senkit felelősség.

40 MILLIÓ ÉRTÉKBEN ÚJ 2 ÉS 1 PENGŐS ÉRMÉKET VERNEK. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A pénzügyminiszter rendeletet adott ki a kormány felhatalmazása alapján két pengős érmékből 10 millió darabnak, egy pengős érmékből 20 millió darabnak való veretésére a már eddig vert mennyiségen felül. A Magyar Nemzeti Bank a régi 20 pengős bankjegyek bevonási időtartamát a kormány hozzájárulásával 1944 december 31-ig meghosszabbította.

Darázsvadászat — asszonyhalt. Nagykanizsa. Németh Jenő gazdálkodó többedmazával ment az uton. A társaságot egy darázs-raj támadta meg. Németh a kezében lévő puskával hadonászott a darázsak felé, hogy elhessenesse őket, miközben a fegyver elsült és a csoporttal menő Ványó Józsefné fejébe furdott a golyó. A szerencsétlen asszony meghalt.

Zsebtolvajlás a hetipiacon. (Nagyvárad.) Érzékenyen megkárosította hétfőn délelben a hetipiacon egy zsebmetsző Fazekas János Vulkán J.-u. 7. sz. alatt lakó élelmiszerkereskedőt. A piaci árus délelben megdöbbenve vette észre, hogy a dinnye-sátor előtt ismeretlen tettes nadrágja zsebéből kiemelte 2050 pengőt tartalmazó pénztárcáját, amelyben összes iratait és okmányait is tartotta. A károsult azonnal a rendőrségre sietett és feljelentette az ismeretlen tettest. A rendőrség erélyes intézkedést tett a vakmerő zsebtolvaj kézrekerítésére.

Apa és fiu halálát okozta a motorkerékpár. Székesfehérvárról jelentik: (MTI.) Szombaton délelben a város határában, a budai sorompónál kettős halálosvégű motorkerékpár szerencsétlenség történt. Ifjabb Machaesek József 18 éves szücsesegéd magavezette oldalkocsis motorkerékpárral behalott egy szekerbe. Az oldalkocsiban 35 éves apja, idősebb Machaesek Józsefet szállították a székesfehérvári kórházba, ahol sérülésébe vasárnap belehalt.

SZÍNHÁZ

Pénteken kezd meg a Szigligeti Színház bérletgyűjtését

Szeptember 10-én kezd meg Tanai Emil bérletező tükár a bérletek gyűjtését az 1943-44. színiévadra, összesen 40-40 előadásra.

A tavalyi m. t. bérleket nyomtatékkal felkérjük, hogy amennyiben szándékukban van bérletüket megújítani úgy ezen szándékukat szeptember 10 és 15-ike között okvetlenül jelentsék be a színházi irodában, mert ellenkező esetben szeptember 16-tól már nem tudjuk megszokott helyüket biztosítani. Tanai főtitkár a színházi irodában (I em.) található szeptember 10-től minden nap reggel 9-11-ig, és délután 6-8 óra között.

Bérletárak: Egy előadásra, egész évre, havi részlet:

Nagypáholy	22.50	900.—	112.50
Kispáholy	18.—	720.—	90.—
Zsöllye	5.20	208.—	26.—
Körszék	3.60	144.—	18.—
Támlásszék	2.30	92.—	11.50

A meghirdetett 40 bérleti előadást a színház 8 hónap alatt, vagyis október 1-től május 31-ig játssza le. A bérlet az első havi részletet a bérlet aláírásakor, de legkésőbb szeptember 30-ig köteles lefizetni, a többi havi részletet pedig minden hónap elsőjén.

A kötött bérlet színiévad közben semmi esetben nem szüntethető meg! A bérlet-közönség minden külön ráfizetés nélkül kapja az összes fővárosi vendégekkal bemutatott bér-

leti előadásokat.

Az előadások fél 8 órakor pontosan kezdődnek. Bemutató bérleti napok keddre, vagy csütörtökre. „A”-bérleti napok pedig szerdára, vagy péntekre fognak esni.

Vidéki Körútra indult az NMK műkedvelő gárda

Nagyvárad. A Munkaközpont vezetősége elhatározta, hogy műkedvelő gárdáját többszöri felkérésekre a környékbeli falvakban is szerepeltetni fogja s amennyiben lehet, csak komoly darabokkal kívánja szórakoztatni a vidéki magyarságot.

Az első előadás vasárnap délután 6 órai kezdettel, szép sikerrel zajlott le Biharpuszpökiben.

A mintegy 25 tagból álló műkedvelő gárdát Hemly Józseffel az élén, Sareth Győző ref. tanító és Orth Imre ref. lelkész meleg szavakkal köszöntötte. Előadásra került Kodolányi János: „Földindulás” című nagyszerű színműve. A műkedvelő gárda minden egyes tagja tehetsége legjavát nyújtotta. A közönség zsefolásig megtöltötte a mozihelyiséget.

A következő állomások 12-én, Váradszöllős, 19-én Érmihályfalva lesznek, ahol a műkedvelők előreléphetőlag szintén szép sikerrel fognak szerepelni.

SPORT

Reményi Schneller Lajos pénzügyminiszter nyitotta meg a 9. nemzetközi balatoni sporthetet

Balatonfüred. (MTI.) Vasárnap nyitotta meg ünnepi keretek között Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter, a balatoni sportfejlesztő bizottság elnöke a 9-ik nemzetközi balatoni sporthetet. A megnyitó ünnepségen megjelent Albrecht királyi herceg, Kelemen Krizosztom, panonhalmi főapát és a kormány képviselőjében Radocsy László igazságügyminiszter. Reményi-Schneller Lajos pénzügyminiszter megnyitó beszédében hangsúlyozta, hogy a kormány felfogása szerint a sport nem

látványosság, nem is közönséges szórakozás, hanem a nemzetnevelés legfontosabb eszköze. Ha a jövőben Magyarország meg akarjuk alapozni, akkor ezt a munkát az ifjúság nevelésével kell elkezdenünk. Más szellemű, kemény ifjúságra van szükség, olyanra, amely — ha kell — meg tud halni a hazáért, de élni is tud érte. A magyar sport a jövő magyar ifjúságát elhatározó képességre, hősiességre és legfőként kitartásra neveli. A miniszter beszéde után megkezdődtek a versenyek.

Érdemtelenül veszített el a NMK Törekvés egy pontot Debrecenben

Vasárnap délután Debrecenben játszott a NMK Törekvés bajnoki mérkőzést. Ellenfele az NB I-ben játszó DVSC második csapata volt a vezető gólt a DVSC II. szerezte az első félidő elején. Szünet után a Tőri beszorítja ellenfelet. Turkust súlyosan megrugja a DVSC kapus, a tiszta II-est a játékvezető nem adja meg! Közben Nagy S. a hálóba segít a labdát s a gólt sem adja meg, hanem szabadrugást ítél a Tőri ellen! Végre egy második gólt is szerez a Tőri Szilágyi révén, ezt már sem a partjelző, sem a játékvezető

nem tudja megtagadni (1:1). A 40. percben Papp ivelt szabadrugásból góloz, de a játékvezető megsemmisítte ezt a gólt is.

Egy fővárosi lap véleménye a vasárnapi nagy mérkőzésről

A vasárnapi fordulóról a Pest című fővárosi napilap a következőképpen ír:

„A labdarugó Nemzeti Bajnokság III. fordulója — mint jelentettük — a Főváros és Vidék igazi mérkőzése

volt, mert nyolc fővárosi csapat állott szemben nyolc vidékivel.

A mérkőzés 9:7 arányban a Vidék javára dőlt el.

mert míg a fővárosban 4:4 arányban oszlottak meg a pontok, addig a négy fővárosi csapat vidékről csak 3 pontot tudott elhozni, míg a vidék 5-öt otthon tartott.

A forduló másik eseménye a két támadó szellemű csapat, a Nagyvárad és a Ferenváros ércerülése

volt, miután a Kispest kikapott Salgótarjánban, a Gamma pedig csak egy pontot tudott elhozni Szegedről. A Szolnokon győztes Csepeluck és az Elektromos felett győztes Kolozsvárnak, valamint a SBTC-nek rosszabb a gólaránya, mint a Ferenvárosé. A hátsó régiókban az Újpest a DIMÁVAG felett aratott nagy győzelmevel előreugrott, ugyanugy a BSZKRT felett a Sport-utcában is győztes UAC.”

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Vörös szilva cejret veszek mázsánsként 22 pengőért
Tóth Aladár Kossuth-u. 3.

Egy új női magyar ruha középtemre eladó. Pál-u. 3. szám. 639

Eladó előszoba, konyha, könyveszekrény, Maklár asztalos, Rákóczi-u. 26.

Allást nyec

Öskeresztény, felsőkereskedelmi érettségivel bíró, irodai gyakorlattal rendelkező, fiatal tisztviselőt keresünk azonnali belépésre. Kézírással írt ajánlatok „R. T.” jellegére Rudolf Mosse hirdetőirodába, Bazar-épület, kéretnek. 668

Allást keres

Bejárónőnek ajánkozom. Alapi-u. 2. 666

Különféle

Fertőtlenítést, poloska moly és m.m.d. denemű fergék irtását 38 évi gyakorlattal vállalja, Varga Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 813

Kölcsön 5 éves, 5 és fél százalékos költségmentesen. „Hitelszövetkezeti”. Bethlen István-u. 6 kapható. 603

Ingatlan

Eladó több bekoztozható magánház, berház és üzletház, telkek, szőlők Patayné, Szigligeti-u. 12. 499

Oktatás

Gimnázistákat nagy gyakorlattal rendelkező közepiskolai tanár szeptember és október hónapokban a következő iskolaévre felelősséggel elkötelezi. Cím a kiadóhivatalban. 815

Összes közepiskolai magánvizsgákra kitűnően előkészítünk. Radl Ödön-utca 1. szám. 867

KIADÓTULAJDONOS:

SENET LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

A szerkesztésért felel: A kiadásért felel:
Dr. Paál Árpád Dr. Virág Jeronás
főszerk. szö. a Szent László-nyomda R. T.
(Szeged)

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám